

from the process of integration within traditional disciplines and professions. The main branches of professional training of IT specialists are the following: enterprises, organizations, companies, which create and use complex distributed systems; intellectual informational technologies, systems of integration, monitoring, diagnostics and management; organizations and companies, which develop distributed informational and intellectual systems and technologies, systems of integration, monitoring, diagnostics, management and corresponding tools and services. In our opinion, integration processes of the content of future IT specialists' professional training significantly differ from the integration processes within traditional disciplines and professions. It is caused by two reasons. First of all, most computer disciplines do not belong to those, which are based on concepts and content of a certain science (Physics, Chemistry, Biology etc.). Computer sciences resemble technical sciences, though there are many differences between them. Some scientists associate computer sciences with mathematic ones. One also cannot relate disciplines of IT specialists' professional training to the group of subjects, which are based on actions (physical training, foreign languages, drawing etc.). That is why such training courses are interdisciplinary, as they are based on the complex unity of knowledge and abilities. The second reason lies in the following: as distinguished from performed integration elements, which exist in case of combining traditional disciplines, there complexes of interdisciplinary knowledge and abilities (mathematical, technical, designing, physical etc.) act like elements of integration. That is why special attention should be paid to the analysis of elements of integrating training and determining reasons for their integration.

Keywords: training content, process integration, interdisciplinary character, IT specialists.

Подано до редакції 30.09.2014

УДК: 159.9 + 615.851 + 159.964.21 + 616.85

Н. М. Кравченко,
магістр, Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського,
Ірина Валентинівна Мельничук,
кандидат психологічних наук, доцент
кафедри теорії та методики практичної психології,
вул. Фонтанська дорога, 4, м. Одеса, Україна

СИМВОЛДРАМА ЯК ЗАСІБ КОРЕКЦІЇ ПІД ЧАС КОНФЛІКТУ

Дослідження присвячене аналізу компонентів символдрами як засобу корекції під час конфлікту та застосування кататимно-імагінативної техніки на практиці. У статті представлено фізіологічні та психоаналітичні підходи до вивчення символдрами, а також поняття кататимно-імагінативної техніки, проєкції, тощо. Емпірично встановлені домінуючі причини гендерних конфліктів, а також превалюючий стиль конфліктної поведінки. Виявлено кореляційні взаємозв'язки між структурними компонентами міжособистісного конфлікту. За допомогою кататимно-імагінативної техніки проведено корекційну роботу.

Ключові слова: символдрама, проєкція, кататимно-імагінативна техніка, невроз, дитяча ігрова терапія.

Проблема дослідження символдрами є актуальною як у теоретичному, так і у практичному аспектах (М. Балінт, М. Кляйн, А. Фрейд, Х. Хартманн, Ш. Ференці, Е. Еріксон, Р. Шпітц та інші).

Аналіз наукової психологічної літератури (Д. В. Виннікотт, О. Кернберг, Й. Ліхтенберг, Х. Льюїнер, М. Малер, К. Г. Юнг та інші) показав, що застосування символдрами як методу корекції поведінки є найбільш поширеним у зарубіжній психологічній літературі. При цьому кататимно-імагінативна техніка розуміється як клінічно високоефективна терапія при неврозах, невротичних розладах особистості, депресивних та психосоматичних захворюваннях тощо (Я. Л.Обухів, 2005).

Дослідженням кататимно-імагінативної техніки в зарубіжній психологічній науці займалися різні науковці, а саме: у галузі гештальтпсихології (Л. Перлз, Ф. Перлз, П. Гудман та інші), з позиції експериментальної психології (Е. Вільке), когнітивної психології (Дж. Андерсон, Д. В. Віннікотт, Е. Нойман, Ч. Фолкер та інші).

На сьогодні єдиного розуміння символдрами немає. Це пов'язано з надзвичайною складністю й багатогранністю самого методу, оскільки поряд існують близькі до нього поняття, такі як зображення, переживання образів, уявлення, тощо.

Треба відмітити, що проблема вивчення кататимно-імагінативної техніки у теоретичному та практичному аспектах є предметом дослідження багатьох га-

лузей знань, як то: медицини, філософії, фізіології, психології тощо.

Так, наприклад, у філософії є значна кількість досліджень, присвячених теорії та практиці символдрами в науковому пізнанні та навчанні. Треба зауважити, що Х. Льюїнер дійшов висновку, що філософські моделі символдрами організовують рух свідомості в парадоксі думки і створюють умови для смислогенезу суб'єктів психотерапії [5].

Слід зазначити, що у фізіології та психофізіології символдрама аналізується як процес створення зорового образу, який допомагає на клітинному рівні боротися з хворобами за допомогою опрацювання конфлікту як на символічному рівні, так і в ході психотерапевтичної бесіди (З. Г. Кисарчук, Т. П. Юрченко).

Разом з тим, у галузі психології (Д. В. Віннікотт, Й. Вольпе, М. Малер, Я. Морено, К. Роджерс, Ч. Фолкер, К. Г. Юнг та інші) кататимно-імагінативна техніка визначається як один із напрямків психотерапії, що базується на принципах глибинної психології. Символдрама застосовує особливий метод роботи з уявою, який дозволяє робити наочними несвідомі бажання людини, її фантазії, конфлікти й механізми захисту, об'єктні стосунки, особливості опорів та перенесення (Х. Льюїнер, 2005). Цей метод передбачає роботу з образами, малюнками, символами та їх аналітичне опрацювання (Х. Хеннінг, 1998).

Мета роботи полягала в аналізі сучасних підходів до вивчення символдрами, а також у розробці корекційної програми із застосуванням кататимно-імагінативної техніки.

Аналіз літературних джерел показав, що більшість учених, які займалися дослідженнями в галузі символдрами сходяться на думці, що правильно налаштована уява допомагає лікувати неврози, страхи (фобії) та психосоматичні захворювання (Е. Вільке, Р. Дезуаль, Я. Л. Обухів, З. Фрейд, К. Г. Юнг).

Якщо ми звернемось до психоаналітичного напрямку (Г. Бартл, Х. Льюїнер, Я. Л. Обухів та інші) то побачимо, що символдрама являє собою імагінацію, яка трактується як активна уява, що трансформує образи у процесі творення.

Разом з тим, деякі психоаналітики процес кататимно-імагінативної техніки розглядають по-іншому. Так, наприклад, З. Фрейд демонструє останню як «техніку концентрації», К. Г. Юнг як «активну уяву», Д. Вольпе як «систематичну десенсибілізацію», І. Шульц як «аутогенне тренування», Х. Льюїнер як «спрямовану афективну уяву».

Існують науковці, які зазначають, що символдрама з феноменологічної точки зору має багато спільного з методом дитячої ігрової психотерапії. Це відображено в психодрамі Я. Морено та Г. Лейца та в елементах гештальт-терапії за Ф. Перлсом. У

технічному плані до символдрами близькі елементи ведення психотерапевтичної бесіди за К. Роджерсом і деякі стратегії поведінкової терапії, наприклад, за Й. Вольпе.

На думку Д. Вольпе, Х. Льюїнер, К. Г. Юнг та інших саме за допомогою механізму проєкції у кататимно-імагінативній психотерапії висвітлюються актуальні проблеми особистості (Х. Льюїнер, 2000).

Як показали дослідження Л. Д. Деміна, І. О. Ральникова та інших, проєкція – це механізм віднесення до іншої особистості або об'єкта думок, почуттів, мотивів і бажань, які індивід розкриває на свідомому рівні.

Емпіричне дослідження проводилось з метою вивчення та дослідження теоретичних і практичних компонентів символдрами як засобу корекції поведінки у конфлікті.

Під час проведення дослідження ми використали наступні методики: методика К. У. Томаса «Стратегії поведінки людини у конфліктній ситуації» (адаптація Н. В. Гришиної), тест «Чи розумієте Ви один одного», методика «Діагностика міжособистісних стосунків» Т. Лірі.

Експериментальна робота була проведена в єврейському молодіжному центрі «Platinum» м. Одеси. Вибірка складалася з 40 досліджуваних віком від 18 до 28 років.

За методикою К. У. Томаса ми виявили, що домінуючим вибором респондентів є стратегія за показником «боротьба» (див. рис. 1), що налічує 30% (12 осіб). Разом з тим, такі показники поведінки як «співробітництво», «компроміс», «поступливість» налічує 20% на кожну з стратегій (по 8 осіб), показник конфліктної поведінки та «відхил від конфлікту» спостерігається у 10% (4 особи).

Аналіз даних, отриманих за методикою «Чи розумієте Ви один одного» (див. рис. 2) показав, що наявність деструктивних елементів спостерігається у 30% (12 осіб), у 70% (28 осіб) фіксується наявність гендерного взаєморозуміння у стосунках.

Дані, отримані за методикою «Діагностика міжособистісного відношення» Т. Лірі (див. рис. 3) свідчать про те, що домінуючою причиною конфлікту в гендерних міжособистісних стосунках стали авторитарність – 8% (20 респондентів) та агресивність – 8% (20 досліджуваних), середній показник кількості досліджуваних демонструють стратегії конфлікту, такі як підозрілість – 6% (15 респондентів), егоїстичність – 5% (13 досліджуваних) та підпорядкування – 5% (12 осіб). Низький показник респондентів мають схильність до таких варіантів міжособистісних стосунків, як конформізм – 5% (12 осіб) та альтруїзм – 5% (12 досліджуваних).

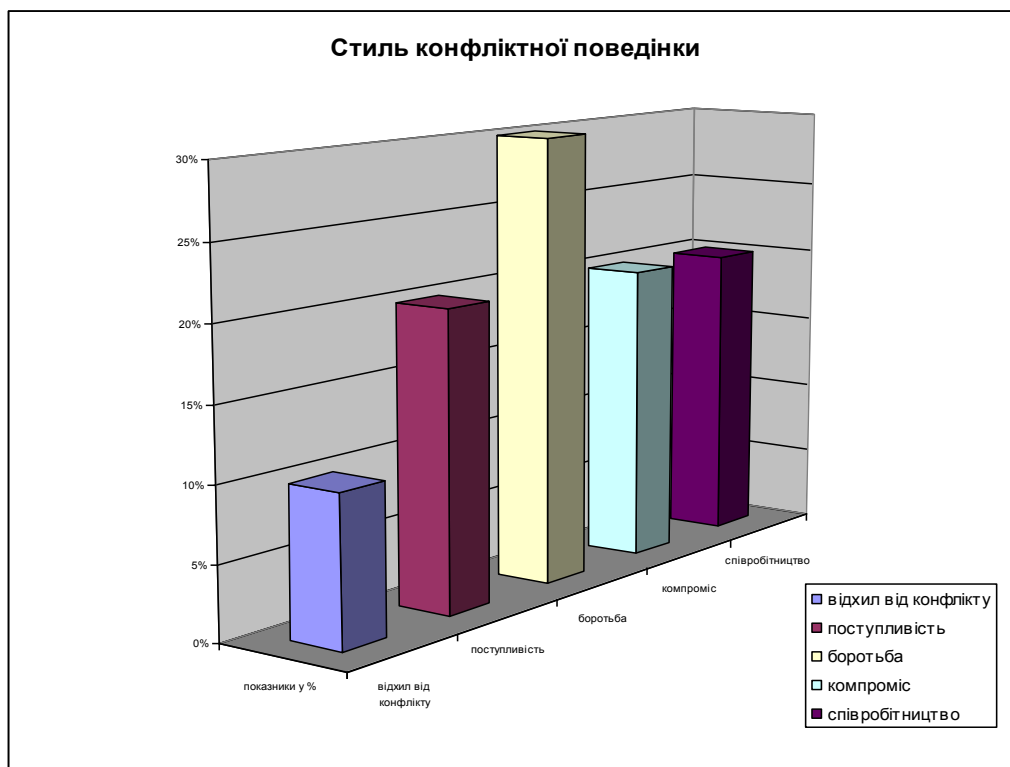

Рис. 1. Порівняльна гістограма за методикою «Діагностика схильності до конфліктної поведінки» К. У. Томаса

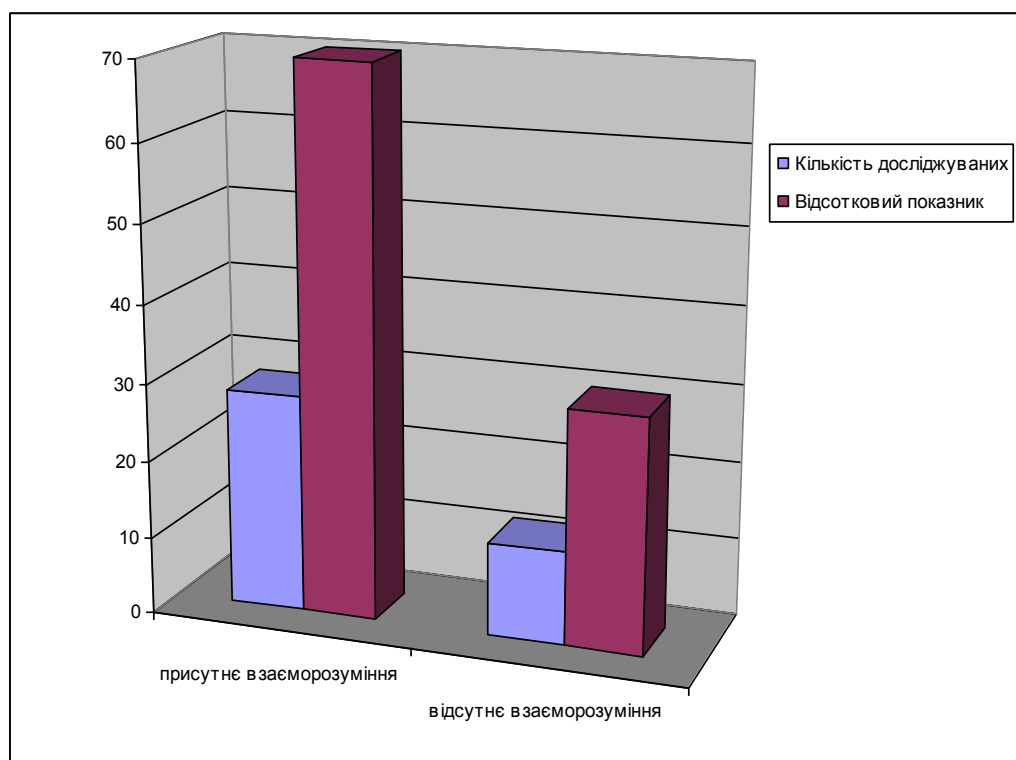

Рис. 2. Порівняльна гістограма за методикою «Чи розумієте Ви один одного»

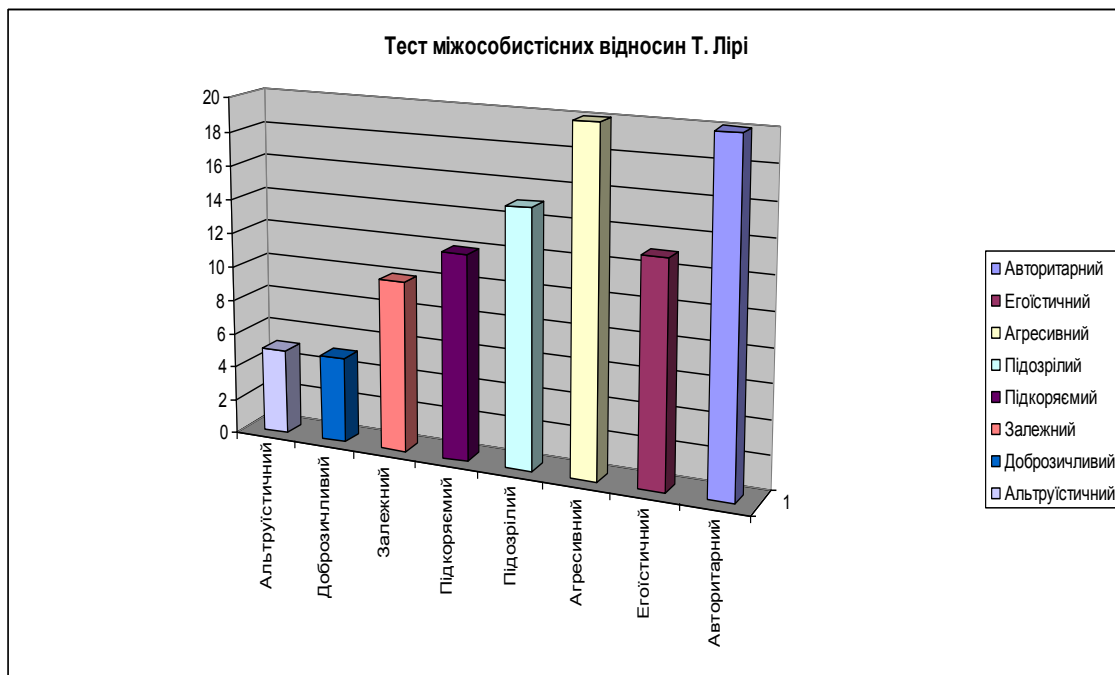

Рис. 3. Порівняльна гістограма «Діагностика міжособистісного відношення» Т. Лірі

Для виявлення зв'язку між змінними, що характеризують символдраму як засіб корекції під час конфлікту проводився кореляційний аналіз за Пірсоном. Були отримані наступні значущі на рівні не менше $p < 0,05$ зв'язки:

- проаналізувавши данні, одержані за усіма гістограмами, ми можемо зробити висновок, що найпотужніший позитивний коефіцієнт кореляції за Пірсоном спостерігається у таких прямих взаємозв'язках, як: 1) співпраця та альтруїстичність (0,04), 2) співпраця та доброзичливість (0,07); 3) співпраця та агресивність (0,01), 4) співпраця та залежність (0,15), 5) компроміс та доброзичливість (0,21), 6) компроміс та залежність (0,23), 7) компроміс та агресивність (0,18), 8) компроміс та егоїстичність (0,17), 9) поступливість і доброзичливість (0,29);

- найцікавішими виявилися такі взаємозв'язки, як співпраця та агресивність, а також компроміс та агресивність. Такі незвичайні взаємозв'язки можуть указувати на те, що досліджувані на свідомому рівні бажають зріло соціально адаптуватися до вирішення конфліктів, або уникнути їх зовсім, але на несвідомому рівні їхні бажання стикаються з афективними посиленнями. За допомогою свідомого контролю, внутрішнього балансу та зрілості особистісного розвитку респондентів, вирішення міжособистісних конфліктів вдається, але внутрішній конфлікт у особистостей існує.

Таким чином, завдяки отриманим результатам відібрано корекційну групу, що налічує 10 осіб. В її склад увійшли досліджувані з різними емоційними станами, серед яких є респонденти, які переживають негативні емоції та потребують психологічної допомоги.

Корекційна група налічувала 10 респондентів, серед яких було 2 подружні пари, 3 хлопця та 3 дівчини.

Корекційна програма за методом символдрами для подолання конфліктних ситуацій створена на основі тих теоретичних положень, які мають гуманістичну спрямованість у формуванні особистості.

У цьому випадку під час роботи з корекційною групою була використана кататимно-імагінативна психотерапія пар та індивідуальна психотерапія, яка налічувала 10 індивідуальних зустріч-консультацій. Робота почалася зі збору запитів та анамнезу клієнтів.

На першому етапі психокорекція проходила у вигляді бесіди, за допомогою якої було виявлено наступне:

- рівень тестування реальності особистості;
- рівень зрілості Его;
- рівень структури розвитку особистості (невротик, прикордонник, психотик);
- здатність до імагінації.

Після проведення першого етапу, який проходив протягом чотирьох зустрічей, було виявлено, що практично всі досліджувані мали невротичну структуру особистості, але у деяких випадках спостерігалися абвівалентні прояви, що може вказувати на приграничну структуру особистості.

Зрілість Его встановлювалася за допомогою анамнезу та деяких усних

«провокацій» психолога. Розуміння зрілості Его дає змогу виявити внутрішній конфлікт клієнта та зорієнтувати психолога, на які кататимно-імагінативні мотиви треба звернути увагу клієнту. У цьому випадку – це мотиви, такі як «Квітка», «Гора», «Озеро». Для розслаблення, перед початком роботи з образами,

використовувалась техніка, близька до двох перших ступенів аутогенного тренінгу за Й. Шульцом [5].

На другому етапі, який проходив протягом трьох індивідуальних зустрічей, були опрацьовані мотиви «Квітка» та «Гора». Саме ці мотиви були обрані завдяки анамнезу та індивідуальній бесіді; було виявлено внутрішні конфлікти досліджуваних. Наприклад: «Я відчуваю конкуренцію зі своєю мамою» (хлопець, 22 роки). Це ствердження говорить про те, що особистість може відчувати неспроможність подолати конфлікти у міжособистісних взаємовідносинах. Даний конфлікт негативно впливає на особисте життя клієнта.

У цьому випадку корекційна робота проводилася за допомогою аналітичної бесіди та опрацюванню на несвідомому рівні внутрішнього конфлікту за допомогою мотиву «Гора». Цей мотив є надзвичайно важливим і особливо показаний у разі проблем суперництва, пасивності, невпевненості в собі, труднощів у досягненні мети, статевої ідентифікації, а також при заїканні. Його використовують при лікуванні різних видів депресій. Підйом на уявлену гору і особливо спуск з гори допомагають опрацювати проблему втрат, поневірянь, пониження соціального статусу.

Мотив «Гора» – це скоріше едіпальний мотив, що зачіпає статево-їдентифікацію, відносини з батьками та іншими значущими людьми, авторитетними фігурами. З об'єктивної точки зору, гора – це репрезентація найбільш важливих для пацієнта об'єктів.

Мотив «Гора» містить чотири основні складові:

- 1) розглядання і точний опис гори здалеку;
- 2) підйом в гору;
- 3) опис відкривається з точки зору панорами вершини гори;
- 4) спуск з гори.

Мотив «Квітка» був використаний для всіх досліджуваних для того, щоб зрозуміти, чи здатен і наскільки здатен пацієнт утворювати повноцінні кататимні образи.

Квітку слід окреслити у всіх подробицях:

- описати її колір, розмір, форму;
- описати, що видно, якщо заглянути в чашечку квітки, тощо;
- емоційний тон, який безпосередньо йде від квітки;
- попросити пацієнта спробувати доторкнутися кінчиком пальця до чашечки квітки і описати свої тактильні відчуття.

Символ квітки у цьому мотиві відображає самого клієнта, квітка, насамперед, являє собою того, хто її малює.

Другий етап психокорекційної роботи завершився аналізом та глибинним опрацюванням запитів досліджуваних. Таким чином, респонденти у процесі роботи в кататимних образах ознайомилися та відчули на свідомому рівні усі деталі свого внутрішнього конфлікту за допомогою інтерпретацій психолога.

На завершальному третьому етапі психокорекції за методом символдрами, який охопив три консультації, було використано парний мотив «Озеро» Е. Вільке й аналітична бесіда у вигляді консультації.

Питання клієнтів були сформовані таким чином: «Можливо, краще розійтись?!», «Я відчуваю, що ми різні люди», «Мені здається, я втрачаю відчуття до своєї половинки». За допомогою несвідомих символів на малюнку мотиву «Озеро» можна визначити дійсні бажання пари. Після проведення образу, інтерпретація надавалася у формі індивідуальної бесіди.

Подолання конфліктних ситуацій у міжособистісних стосунках за допомогою символдрами було завершено десятою зустріччю, яка проводилася за допомогою підсумкової бесіди.

Таким чином, на останній зустрічі було сформовано, опрацьовано та проговорено зауваження у рекомендаційній формі щодо поведінки клієнтів у міжособистісних конфліктних взаємовідносинах; підбито підсумки щодо запитів клієнтів на першій зустрічі, визначено, чи були вони виконані та реалізовані.

Отже, отримані дані з ефективності корекції дозволяють зробити певні висновки щодо парних та індивідуальних результатів у вигляді малюнків. Здобуті результати демонструють, що майже всі досліджені мають невротичну структуру особистості. У деяких респондентів були помічені елементи межової структури особистості, що вказує на різні техніки психокорекційного втручання за методом символдрами. Визначено, що у досліджених при психотерапевтичному втручанні демонструвалися нарцисичні та істеричні радикали (В. В. Пономаренко, 2008), які вказують на те, що ці респонденти мають глибинні травмуючі конфлікти в об'єктних взаємовідносинах, які чітко відображуються у їхньому щоденному житті. Рекомендується коригувати міжособистісні взаємовідносини людини (групи людей) у разі, коли він (вони) піддаються негативним впливам (вдома, несприятливі емоційні фактори); при цьому необхідно забезпечити продуктивну діяльність людини (групи людей), а також використовувати метод психотерапевтичного впливу.

Таким чином, корекцію конфліктних ситуацій у міжособистісних взаємовідносинах людини можна застосовувати в рекомендаційній формі за консультаціями.

На думку А. Анцупова та А. Шипілова, психологічне консультування як різновид психологічної допомоги у своїй основі спирається на психологічну просвіту клієнта. У процесі консультації психолог має надати клієнтові можливість висловитися стосовно проблеми, надати підтримку, допомогти проаналізувати ситуацію з іншого боку. Психологічне консультування досить широко застосовують з метою надання допомоги у разі виникнення сімейних, подружніх конфліктів, конфліктів між батьками й дітьми та інших міжособистісних конфліктів.

На основі проведеного дослідження можна зробити наступні **висновки**:

1. Розкрито теоретичні аспекти символдрами (кататимно-імагінативної) техніки у різних сферах наукових знань.
2. Встановлено, що домінуючою стратегією поведінки у міжособистісних взаємовідносинах гендерів ви-

явилася боротьба (30%), що свідчить про нестійкі емоційні стосунки між гендерами.

3. Виявлено, що найпотужнішими кореляційними взаємозв'язками є наступні: ізоляція та доброзичливість, співпраця та альтруїстичність.

ЛІТЕРАТУРА

1. Выготский Л. С. Собрание сочинений / Л. С. Выготский. – Москва, 1982. – С. 134-153.
2. Демина Л. Д., Ральникова И. А. Психологическое здоровье и защитные механизмы личности / Л. Д. Демина. – Барнаул, 1994. – С. 200-202.
3. Колісник В. О. Картина світу, конфлікти та смисл життя особистості / В. О. Колісник // Соціальна психологія, 2005. – С. 42-49.

REFERENCES

1. Vygotskiy, L. S. (1982). *Sobranie sochineniy [Collected works]*. Moscow [in Russian].
2. Demina, L. D., & Ralnikova, I. A. (1994). *Psikhicheskoe zdorovye i zaschitnye mekhanizmy lichnosti [Mental health and defense mechanisms of an individual]*. Barnaul [in Russian].
3. Kolisnyk, V. O. (2005). *Kartyna svitu, konflikty i smysl zhyttia osobystosti [Personality's worldview, con-*

У зв'язку з цим, перспектива подальших досліджень та розробок, на нашу думку, полягає у детальному вивченні психологічних особливостей особистості та психологічний супровід клієнтів після корекційного втручання.

4. Лаврентьев Г. В. Инновационные обучающие технологии в профессиональной подготовке специалистов / Г. В. Лаврентьев. – Москва, 2004. – С. 14-17.
5. Лейнер Х. Средняя ступень. Ассоциативный метод. Введение / Х. Лейнер. – Москва, 2011. – С. 4-9.

flicts and meaning of life]. *Sotsialna psykholohia – Social psychology*. (pp. 42-49) [in Ukrainian].

4. Lavrentyev, G. V. (2004). *Innovatsionnye obuchayushchie tekhnologii v professionalnoy podgotovke spetsialistov [Innovative educational technologies in specialists training]*. Moscow [in Russian].
5. Leuner, H. (2011). *Srednyaya stupen. Assotsiativnyy metod. Vvedenie [Middle stage. Association method. Introduction]*. Moscow [in Russian].

Н. М. Кравченко,
магістр, Южноукраинский национальный педагогический университет имени К. Д. Ушинского,
Ирина Валентиновна Мельничук,
кандидат психологических наук, доцент
кафедры теории и методики практической психологии,
ул. Фонтанская дорога, 4, г. Одесса, Украина

СИМВОЛДРАМА КАК СРЕДСТВО КОРРЕКЦИИ ПРИ КОНФЛИКТЕ

Исследование посвящено изучению научных компонентов теории символдрамы как средства коррекции при конфликте и применению кататимно-имагинативной техники на практике. Цель работы заключалась в анализе современных подходов к изучению символдрамы, а также разработке коррекционной программы с использованием кататимно-имагинативной техники. Эмпирическое исследование проводилось с целью изучения теоретических и практических компонентов символдрамы как способа коррекции поведения в конфликте. Экспериментальная работа была проведена в еврейском молодежном центре. Выборка состояла из 40 испытуемых в возрасте от 18 до 28 лет. Коррекционная программа по методу символдрамы для преодоления конфликтных ситуаций создана на основе теоретических положений, которые имеют гуманистическую направленность в формировании личности. При работе с коррекционной группой была использована кататимно-имагинативная психотерапия пар и индивидуальная психотерапия, состоящая из 10 индивидуальных встреч-консультаций. Работа началась со сбора запросов и анамнеза клиентов. Полученные результаты демонстрируют, что почти все испытуемые имеют невротическую структуру личности. У некоторых респондентов отмечались элементы пограничной структуры личности, что указывает на разные техники психокоррекционного вмешательства по методу символдрамы. Установлено, что у испытуемых демонстрировались нарциссические и истерические радикалы, указывающие на наличие у респондентов глубинных травмирующих конфликтов в объектных взаимоотношениях, которые четко отражаются в их повседневной жизни. Было рекомендовано корректировать межличностные отношения человека в случае, если он поддается негативным воздействиям (усталость, неблагоприятные эмоциональные факторы); при этом необходимо обеспечить продуктивную деятельность человека, а также использовать метод психотерапевтического воздействия. Результаты исследования также показали, что доминирующей стратегией поведения в межличностных отношениях гендеров оказалась борьба (30%), что свидетельствует о нестабильных эмоциональных отношениях между гендерами.

Ключевые слова: символдрама, проекция, кататимно-имагинативная техника, неврозы, страхи, детская игровая психотерапия.

Natalia Kravchenko,
Master degree student,
South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky,
Iryna Melnychuk,
PhD (Candidate of Psychological Sciences), associate professor,
Department of Theory and Methods of Practical Psychology,
South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky,
4, Fontanska doroha Str., Odesa, Ukraine

GUIDED IMAGERY AS INTERVENTION MEANS IN CONFLICTS

The paper is concerned with studying scientific components of the theory of guided imagery as a means of intervention in conflicts and practical application of cathartymic and imaginative technique. The paper is aimed at reviewing contemporary approaches to studying guided imagery as well as developing intervention programme based on this technique. Another purpose of the empirical study is to investigate theoretical and practical components of the above mentioned technique. Experimental work was carried out at the Jewish youth centre. The sample involved 40 surveyed aged from 18 to 28. Intervention programme based on guided imagery method as a means of overcoming conflicts was created on the basis of the abstract theorems having humanistic orientation in personality formation. While working with the correctional group cathartymic and imaginative psychotherapy for the couples and individual psychotherapy was applied, the latter consisting of 10 individual appointments-consultations. The work started from collecting the clients' requirements and personal histories. The data obtained shows that almost all the surveyed have neurotic personality structure. Elements of borderline personality structure were revealed among some of the surveyed, which points at application of different psychocorrective intervention techniques according to guided imagery method. It is determined that the surveyed showed narcissistic and hysterical symptoms which are indicators of deep traumatic conflicts in objective relationships of the surveyed which are reflected in their everyday life. It is recommended to improve interpersonal relationships in case they are under adverse impact (weariness, unfavourable emotional factors); it is necessary to facilitate productive activity of a man and apply psychotherapeutic intervention method. The results of the study show that dominating behaviour strategy in genders' interpersonal relationships is fighting (30%), which indicates unstable emotional relationships between genders.

Keywords: guided imagery, imagery, cathartymic and imaginative technique, neuroses, fears, child game psychotherapy.

Подано до редакції 30.09.2014
